

Botanik på egen hand – Åhsbergiska hagen

Bara 2,5 km norr om ringmuren ligger Åhsbergiska hagen, alltså inom gångavstånd från Visby. Området ägs av DBW men kunde en gång köpas in tack vare en donation av Anna Åhsberg, som klokt nog villkorade gåvan med att allmänheten alltid skulle få tillträde. Här kastas varpa, fågelskådas och ordnas musikfestivaler men det går också alldeles utmärkt att titta på växter. Den här lilla vandringen startar vid parkeringen mitt emot Gustavsviks badplats. Här finns en murgrönprydd informationsskylt. Följ sedan stigen norrut cirka 250 meter. Då öppnar sig två källmyrar – en på vardera sidan om stigen. Längre än så blir inte den här minivandringen. De andra delarna av "hagen" har också fina växter, men det får bli en annan gång.

Det är, märkligt nog, riktigt blött i kärren. Stövlar är väl bra men jag hade sandaler och struntade i att de blev blöta och leriga. Välj själv!

Efter cirka 20 meter hittar man **alvaroxbär** på höger sida, en låg buske som inte riktigt har börjat blomma än. Blomknopparna lyser röda men snart kommer de vita blommorna att öppnas. Alvaroxbär finns bara på Öland och Gotland.

Stigen kantas av diverse buskar och träd som **oxel**, **sötkörsbär** och **lönn**. Du passerar nu mellan fyra stora stenar. På högra sidan står en **lundalm** (bladens undersida har små hårtofsar i nervvinklarna) och på marken slingrar **kaprifol** (troligen vildkaprifol för jag såg inga stödblåd sammanvuxna som en skål). Lite längre fram och på vänster sida växer en ganska hög **vitoxel** med tre stammar. Den är inte naturlig på Gotland. Bladen är äggformade, bredast på mitten och har 10 – 14 par nerver. Vår egen klippoxel har blad som är bredast ovan mitten och max. 9 par bladnerver. Här slingrar sig **murgröna** högt upp i träden och även på marken.

Många fler arter buskar och träd tillkommer: **Skogstry**, **liguster**, **olvon**, **rundhagtorn**, **tysklönn**, **spärroxbär** (min hatbuske, som sprider sig hejvilt från odling ut på våra fina alvarmarker) och **skogskornell** (i knopp). Ett par små buskar är troligen **rynkoxbär**. Olika videarter dyker nu också upp när marken blir fuktigare. Jag hittar **gråvide** men tycker sedan att några buskar ser konstiga ut. Salix-arterna hybridiserar lätt och jag bestämmer mig för att inte lägga tid på dem. **Vanlig smörblomma** har vuxit sig hög redan men **älgräs** och **stråtta** har bara blad och inga blommor.

Nu öppnar sig våtmarkerna på båda sidor om stigen och blad av **hästhov** och **kärrfräken** står intill stigen. Du klafsar nu ut till vänster där blommande

vattenklöver lyser i fjolårsgräset. Den gula fingerörten är **blodrot** (fyra kronblad) och här blommar också **vanlig tätört** (en av de insektsfångande växtarter vi har). Mitt i kärret finns ett hyfsat bestånd av **ag**, den växt som hos oss har använts som takläggningmaterial. Den är kiselrik och därmed motståndskraftig mot brand och har sågade bladkanter (känn efter om ni vågar) som hakar i varandra och så är bladet dessutom vikt i mitten vilket gör att avrinningen lär bli mer effektiv. **Gräsullen** är ännu i knopp (1 juni) och halvgräset **axag** har precis börjat bilda små gröna tuvor, båda är arter som hör till en kalkrik källmyr. I södra delen av våtmarken, in mot skogskanten blommar **småvänderot**. Det är en riktigt ovanlig art på Gotland, bara känd härifrån, och nu har den dessutom hamnat på Rödlistan i kategorin VU (= Sårbar). Den är rosablommande, med hela blad längst ner och parflikiga med stor ändflik upptill. Det är en tvåbyggare, så vissa exemplar är honor med små blomhuvuden (1–2 cm) och andra är hanblommor med dubbelt så stora huvuden.

Gå nu över i det andra kärret, på östra sidan av stigen. Här i kanten mot stigen finns det också ett fint bestånd av småvänderot. En skylt informerar om vad man kan förväntas se i ett gotländskt rikkärr. Tyvärr så har det vuxit igen en del här, floran är inte längre så rik som den har varit. **Fjälltätörten** får bli klenoden. Denna nordliga art, som på Gotland lever kvar som en påminnelse om ett annat klimat, räknades i fjol och Gotland kunde då bidra med 47 000 plantor, varav de här är inräknade (148 blommande stänglar år 2019)!

